Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Lateinisch-deutsche Sammelhandschrift des Heinrich Otter - Cod. St. Blasien 77

Schera, Heinrich Otter de

[Italien, Konstanz], [1439-1442]

"... Exempla predicabilia"

urn:nbn:de:bsz:31-51901

Visual Library

gottes nit hinder beliben Aber dü willig fürsichtikait
gottes dü ist gericht uff die werk der creature allo
wie. Tün ich hüt ain totsünde über ain wochen
dry od' fier/ so ruhe sich dü willig fürsichtekait
gottes mit grossem vertruwe uff mich ker aber ich
in ain monet wider genzlich/ so enpfahet mich
dü willig fürsichtikait gottz als ain gebernde mütter
ir liebes kind dz bewert ma mit de verlornen sun
d' gieng gen sine vatter do luffe im d' vatt' gegen
vn kust in an sine mund. dis ist dü willig fürsich
tikait dü mich erbitten wil zu closse vnd die
dritte sach. dz es nit zimlich were dz sünde vn
bosheit an sich were an sölche hohe werke wan
were sünde vn bosshait nit beschehe hoh bekantnist
were vnd wege nit beliben etc

Sequuntur Exempla predicabilia.

Erat quidam vir valde dives et in temporalibus erat plenus
divitiis in tantum erat plenus vitiis quia erat in superbia
erectus avaritie deditus pauperibus contrarius Sed cum dominus
finem sibi voluisset appropinquare cepit eum febribus aliisque
languoribus castigare. Cum in extrema hora in qua
erat anima de corpore itura. vidit teterrimos et terribiles
inimicos circum se astare ut animam eius raperent
et secum in gehennam ducerent tunc cepit miserabiliter palescere
et adeo magis vocibus in diutinas prorumpere Deinde cepit
filio suo clamare et dixit ad eum festina fili mi festina
et roga deum ut me vivere sinat ut peccata mea emen-
dem Tunc filius et tota familia flens cepit miseris
dulcibus verbis blandiri et demones quos ille me-
tuerat ipsi videre non poterant Interea dum sic conso-
labatur eum in felix anima petiuit tartara atque ibi rece-
pit penam secundum opera sua etc etc

Fuit quedam mulier bonis operibus pollens in orationibus
in ieiuniis in elemosinis et in omnibus bonis operibus
Sed cum dominus voluit ut debita vita discederet nocte
apparuit ei et tabernaculum perpetue claritatis ostendit ei di-
cens Veni soror mea Ego suscipiam te in amenitate
eterni tabernaculi Eadem vero hora sui exitus
multi viri et femine eam circumsteterunt ac fleverunt
quibus dixit state ut dum vidit Recedite dominus
venit et statim ista anima de corpore egressa. Modo

cogitate ad qualem suavitatem perducta sit quam in hoc
seculo dominum tam ardore diligere meruit. Ad illam vitam
perducat nos qui vivit et regnat in secula seculorum.

De cruce

Legitur quod quidam Iudeus cum vellet venire ad
civitatem nocte superveniente quoddam templum demo-
num intravit. Media nocte convenit multitudo demonum
a quibus princeps eorum cum singula gesta exquireret cuilibet
dixit se unum episcopum ad quandam monialis copula
compulisse et fere ad eam perduxisse. Cumque cum laudibus
tota turba extulisset dixit ibi vasculum immundum
iacere et signum crucis fecisse. Quod audientes fugerunt.
Postea vero Iudeus ad fidem conversus est et episcopus continere
cessit etc.

Demon quidam dum hominem quendam ac obsessum
miserabiliter torqueretur et diu post ob eius facu-
lando diu sua verba daret dixit ei quidam circumstan-
tibus: Dic diabole si posses ad gloriam in qua fuisti re-
dire quas penas labores velles sustinere. Respondit ille:
Si hoc in meo esset arbitrio mallem cum una anima me
decepta descendere in infernum quam in celum redire
intrantibus illis. Cumque ita dixisset adiecit: Quid mi-
rarum. tanta est malicia mea et tam obstinatus sum
in illa ut non possim bene velle etc.

In ecclesia beati petri Colonie cum femina quedam obsessa
miserabiliter torqueretur contigit ut alia obsessa super-
veniret mox una super alteram cepit insurgere cla-
moribus et contumeliis sic se invicem afficere ut omnes
mirarentur. Demon demoni dicebat miser ut
quid consentiendo lucifero de gloria eterna ruimus
et quod alter respondit Quare hoc fecisti. Cumque ille adhuc
quasi pertinacius verba proferret alter subiunxit: tarde
penitentia ista nimis sera est redire non potes.
vides quanta est in illis obstinatio. Idem spiritus malignus
quesitus de reditu ad gloriam respondit Si esset in quo
columpna ferrea ignita rasoriis et vallaminis a-
cutissimis armata a terra usque in celum erec-
ta usque ad diem iudicii etiam si carnem haberem in qua
pati possem me per illam trahi vellem nunc ascen-
dendo nunc descendendo ut saltem possem redire ad
gloriam in qua fui etc. etc.

Mulier quedam obsessa cum de diversis interrogata

respondens · tandem incidit sermo de lucifero apud
inferos ligato · tunc demon ad eos eis ait O stulti
quibus catenis putatis inimicum meum in inferno li-
gatum fuisse · nequaquam ferrea illa posita sunt in silen-
cio misse · quibus ligatus est requirentibus quod illa essent
dicere noluit sed postquam causa non fuit sed ait afferte
michi librum et ego vobis illa ondam allatus est liber
missalis et clausus illi porrectus quem ille aperiens
primo ictu canonem invenit et digitum ponens super illum
per ipsum et cum ipso et in ipso inquibus medicina fit summe
trinitatis ait hec sunt illa verba ferrea quibus ligatus
est inimicus meus hoc audientes quidam monachi sci-
entes illa ubicumque esse mirati sunt valde verum
verborum intelligentes propterea quem cum tu filio et spiritus sancto
quorum in diversa sit opera ligatus est ille etc.

Servius tuidam Canonici Colonien ad colligendum
quamdam ecclesie decimam missus ante patibulum quodam
transiuit et hominem recenter iniuste suspensum adhuc palpitare
(et) tenens arrepta mora laqueum precidit et allatam aquam
illum recreauit Qui resumptis viribus liberatorem
suum ad primam villam secutus est Equi eius fecerunt magni
impetu et eundem sibi abstulerunt vociferatus est Mox
homines accurrentes et de rapina fremitentes sine
audientia iuuenem ad idem patibulum de quo fuerat
sive depositus duxerunt · nec dum homines altius ville qui
ad suspendium furis iam dudum confluxerant plene re-
uersi fuerant · et ecce clericus ad patibulum quod commune
erat utrique ville videntes nutu dei reuersi sunt
cum in tercio gradibus data est homini locus copia loquendi
Ego inquid hominem illum de patibulo hoc liberaui
et ecce tu iniquum beneficium rependit michi Quem
illi de uilla alia qui accurrerant diligentius conside-
rantes et cognoscentes suo eum plenius suspendere
sanguine innoxium liberantes

Quidam pauper in pellente nimietate loqui volens
henrici duci lovonie presenciam illius audire
temptavit Cui cum unus cancellariorum indignatus
scapulis eum impelleret et passim baculo cederet sine
misericordia Conversus quidam generi ordinis hoc vidit et in-
gemuit conpassus illi et usque ad lacrimis subsequenti
ergo nocte saluator me apparens in pontificalibus super
altare in gloria maiestatis ait Gratias ago tibi quod

v. Cesar. Heis-
terbac. dial.
miraculorum.
ed. Strange
1850. pag. 377.

heri miciti tm q passus es. qn camerarius dui|tam i misericordiler fustigauit me adqua vo-
tem quesi eiulans itellexit qd xpt adhuc i suis
mebris pateretur etc.

Quedam matrona scdm ꝯsuetudine terre dicte de-
ad sacerdotem aplm vnu elige sorte volebat
preceteris ad spealis obsequij exhiberet Cum qz
btm Andream extraxisset nec ei placuisset
mutata sorte aliu hec voluit Et iterum idem occurr(it)
qd placaturr. totiens traxit donec sibi placente
inuenisset Cui cu multu exhibuisset obsequij
oibus diebus vite sue. tandem ad extrema veniens
et instat morte i lamnis no illum sz btm Andream
assiste sibi vidit Cui in qd Ego sum ille despectus
Andreas qui me ultio tibi et tu me ꝯtemptibiliter
despexisti statz disparuit etc.

Sacerdos quidam i firmu visitauit quida qui
licet laycus esset tamen admodu religiosus fuit
Cui ait sacerdoti Dne si celebrastis hodie di-
uina mysteria rogo ut manus quibus dnicu corpus
et sanguinem attrectastis coram me lauetis cum
i firmitate firmitati mee aq̄ydotu dz tu sacerd(os)
i tractera nuda recepta e De qua cu bibisset
i firmus residuam i cistam poni iussit et illuse(rit)
opira paula cu eadem aqua refecerat sacerdo-
tes ad cistam no aqua sz purz sangne i uenerit
vocatur sacerdos qui sangne i cetiaz deportas
inter reliquias reseruauit

Quidam rex omnia bona sua fere pauperibus et
i missis celebrandis p eis illis qui i purgatorio
erant expenderat Contra que rex alsimus
exercitum ꝯgregauit ut illum a regno eiceret
laborauit sz ille ꝯfisus i dno collegit quos potuit
et obuiauit regi ad pugna dns tenui mille
aias tamqua munitas i prima fronte exercitu
posuit Quo viso alter fugit tunc aie offere(n)
tes se illi tui pius no apparuerat qd nos de penis
elemosinis et sacrificijs liberauimus et de cetero no
timeas qd sp i natt tua tibi subueniemus

Quedam mulier i orbe vere nil aliud petijt
nisi ut dnm videret du diutius i staret quada
die fusis lacrimis latienuis i orbe obdormiuit

⁊ eleuata facie vidit sedentē puer⁊ ⁊ vestiuit se
those ⁊ allocuta ē eū. benigne tuus filius es silent
tiū nō noui vix dixit orare rndit sit. Dic ergo
Aue maria ⁊ cū dixit vsq̄ ad eam benedictꝰ fructus
ventris tui dixit puer vez ē fructus ille ego su
⁊ recessit i celū Illa autē cognoscens qz ipse erat
cadit i extasim ⁊ flebat sibi puer⁊ respōdens et
dicebat puer⁊ volo ⁊ sic iacens octo diebꝰ nō co
medens nec bibens mortua ē ⁊ venit ad xp̄m Fra
tres erant socij certe signati ⁊ compromiserunt
vt si vnus eoz moreretur alius eū custodirent
⁊ tam diu orarent donec rediret ⁊ diceret eis an
in pena esset an i gloria Et vno mortuo alij
corpus custodierunt ⁊ diu orantibꝰ rediuit aīa
ad corpꝰ ⁊ adiurauit eū vnus illius dicens adiuro
te p deum ut dicas si tu es rndit aīa ⁊ dixit q
modo ꝑ est rndit illud sed nō est i enarrabilis glīa
sum sed iam xx. annis durauit ⁊c̄.
Miles quidam audiuit pdicatione libent pro
indulgentiā. contigit aūt eū trāsire nemus
⁊ vidit equos solutos nigerrimos. tunde seqbatur ⁊
equū i quo sedebat quidam niger valde ⁊ mu
niens se cruce dixit tu quis es rndit ego sum
misere hō moriens i igne hij equi fuerunt alios
⁊ puniverunt i igne sed iam sunt soluti p i indul
gentiā aperientibꝰ illis collatam michi autē miseo
nemo aliqd confert. rndit Ego confero tibi media
pte i indulgentiaz quas habeo statimqz descendit
agens gratias volauit ad celū illo volante.
Moris erat i quadam regione forte nouū eligi
regem ⁊ vetere mitti in insulam vbi fame
periret tandem nemo esse rex voluit contigit aūt
quendam pauperem eligi qui cogitauit quid faceret
⁊ illo anno qcqd potuit ad illam i insulam transmisit
⁊ finito illo anno illuc veniens inuenit omez habu
ndantiā. qui an secū miserit maiore gaudium ꝯse
cuti sunt quā ante sic ⁊ nos mittamus bona
opa qui sumus transituri ⁊c̄
Quidam in neqciis omnem hereditatē parētis
sui magnā consumpserat Cumqz pudore coge
retur exire de terra sua venit in aliā villam
⁊ quidā cognoscens eum duxit ad iudeum
qui dixit Si feceris qd iubeo iuuabo eum ille

rendit faciam et dixit abnega xpm tuu et fecit sic
et cu nollet abnegare btam virginem nil dedit ei
Qui vadens aliās intrauit ecclās et du i ecclam
se ymaginj bte marie virginis ille reclinauit se
et hot &c Quidam videns quidam diues audito facto dedit
ei filiā suā cu multis diuitijs &c
Quidam Rex voluit sapientes terre sue occidere ni oste-
derent ei mediu terre punctu et num aque maris
et se veritate diuini iudicij et 9stantibq eis quida
dixit date mi aliq et ego liberabo vos Cumq essent
coram rege fixit baculu i terram dicens hic est
mediu terre Si no credis accipe fune et circumdabe
tentu modijs maris si no credis obstrue oia ma-
ris ostia et mensurabo scitate iudicij ostende no pos-
sum nisi ad temp9 dederis michi locu tuu et sic fe-
cit Cumq sederet ille in loco regis dicit Dominus
deposuit potentes &c et precepit socijs mergere rege
i mari et ipe obtinuit regnu &c
Miles quidam ab imperatore p rapinas e suspens
qui tercio die milites quosdam pcedentes de pati
bulo vocauit dicens venite deponite me quia ad-
huc viuo qui interesse cogitauerent fantasma esse
rendit ii sum fantasma rogo p dei misericordiam ut
me deponatis quia adhuc viuo qui postqua de-
positus fuisset dixit intuebo modicum obsq
um Ego peccator deo impendi p q misertq est
mei singulis diebq tercia pte me tu totide venis
et due marcia volucrebq epi vnu pre me ii epi
epi qp singulis diebq i toto mundo 9ficit ut sine
comunione no discedam et dns in pstabit sua
mia Vnde ut vocetis mi sacerdotem a quo illud
suscipiam qui cu venisset 9fessus pure comunicauit
et deo spm reddidit &c
Erat quidam senior i heremo i flore p multos
annos i abstinencia et i omni studio spirituali nimis
laborans aduenientesq ad eu quidam fres admi
rati sunt eius pseuerancia dicentes quomo toleras
istu tam aridum et squalidu locu pre quibq ille
videns ait Omnis labor tocius tpis q usq hic rego
no dū vnius hore eternorum tormentorum vehemen
spaciu hic oportz eni nos in ep i pno tpe vite usq

sustinere laborem et macerare passiones corpo-
ris ut veniamus in illo futuro eterno seculo quod
nunquam desinit perpetuam etc.
Quedam filia cuiusdam sabbato sancto pasche de sacro fonte
suscepit qua secum domum ducta in ebriatus vino nocte
eadem corrupit mane facto ad balneum iuit et se lauit
et si peccatum abluere posset trepidare cepit etiam in
fecti erubescebat et homines si non intret vultus pudore
intrauit Stetit tremens ac pauidus timens ne
malo suo traderet coram populo Cum vero nichil mali
sibi contigeret letus exiuit altera die rursus per vi
dies securus continue intrauit putans deum peccatum suum
non vidisse vel iam remisisse Septima die subitanea
morte defuncta est et sepulture traditus sed prolongiu-
tes cunctis videntibus de sepulchro flamma exiuit
et ossa eius et totum sepulchrum consumpsit ut fossa ibi
videretur hoc dominus faciens ostendit quid eius anima
in occulto pertulit eius et corpus ante humanos oculos
flamma consumpsit etc.

Nota decem sunt virtutes misse Prima ·Augustinus·
virtus est quod si homo interim transiret totum
terre spacium vel totum mundum peregrinando et omnia
daret pro deo que haberet tamen plus valet misse
auditio deuote etc. Si enim scires quantum gaudium
exciperet anima ex missa si tota ebdomoda laborando
pro uno denario illum deberes medium dare pro una
missa etc. aut sit vna Nota exemplum quod quidam clericus
secularis multum deuotus et bonus qui iuuabat
dicere vnam missam qui vidit circa altare sacer-
dotis multe animae etc. Cum vero sacerdos
magnum inquo erant anime multe Cum ergo sacerdos
sumeret sanguinem festinabat omnes anime que erant
clara et rebebant et gratulabant de sanguine domini
nostri ihesu christi cum sacerdote de calice Et sic post fine
misse cum gaudio omnes anime ille vna excepta de penis
liberate ad regnum celorum peruenerit. Considerate
quod per vnam missam tot anime sunt liberate quid
erit de multis missis celebratis vel dictis Ieronimus 2
quod sacerdos in missa salet orare interim carent tormentis
quod in purgatorio sunt pro quibus
in purgatorio

Explicit miracula et introductiones sermonum de quo loqui uolunt siue miracula
siue notabile siue de tempore siue de sanctis